

PODRĘCZNIK METODYCZNY
do stosowania pojęcia „jedno przedsiębiorstwo” z perspektywy zasad pomocy *de minimis*

Obowiązuje od 1.07.2014

Nowelizacja: 5.05.2021

SPIS TREŚCI

1. Cel podręcznika	2
2. Definicja "jednego przedsięwzięcia"	2
3. Kiedy grupa podmiotów uważana jest za "jedno przedsiębiorstwo"?	3
3.1. Przedsiębiorstwa nieposiadające bezpośredniego związku z organem publicznym i ich wzajemne powiązania	4
3.2. Przedsiębiorstwa posiadające bezpośredni związek z organem publicznym i ich wzajemne powiązania	6
4. Najczęściej zadawane pytania dotyczące pojęcia "jednego przedsiębiorstwa"	7

1. Cel podręcznika

Niniejszy podręcznik został opracowany przez instytucje koordynujące pomoc publiczną (Urząd Ochrony Konkurencji i Ministerstwo Rolnictwa) dla instytucji udzielających pomocy, a także beneficjentów pomocy *de minimis* w celu ich lepszej orientacji w danej tematyce.

Niniejszy podręcznik przeznaczony jest wyłącznie do stosowania pojęcia "jednego przedsiębiorstwa" w kontekście zasad pomocy *de minimis* i ma charakter zalecenia. Nie jest przeznaczony do interpretacji definicji małych i średnich przedsiębiorstw w myśl odpowiednich przepisów Unii Europejskiej.

Podręcznik zawiera ogólne informacje na temat danego zagadnienia. Przy stosowaniu zasad pomocy *de minimis* należy każdorazowo uwzględnić konkretną specyfikę danego przypadku.

Kompetencje decyzyjne w zakresie pomocy publicznej posiada Komisja Europejska lub właściwe organy sądownicze UE. Tylko one mogą w drodze swojej decyzji udzielić pewności prawnej w dziedzinie pomocy publicznej.

2. Definicja "jednego przedsięwzięcia"

Dla celów zasad uczciwej konkurencji przedsiębiorstwem jest każda jednostka prowadząca działalność gospodarczą, niezależnie od jej statusu prawnego i sposobu finansowania. Trybunał Sprawiedliwości UE orzekł, że wszystkie podmioty kontrolowane (prawnie lub faktycznie) przez ten sam podmiot należy uznać za jedno przedsiębiorstwo na potrzeby stosowania zasady *de minimis*¹.

Komisja wybrała zatem spośród jasno określonych kryteriów, definiujących "przedsiębiorstwa powiązane" w ramach definicji małych i średnich przedsiębiorstw zawartej w zaleceniu Komisji 2003/361/WE², te kryteria, na podstawie których można ocenić, w jakich przypadkach dwa lub więcej podmiotów należy uznać za "przedsiębiorstwa powiązane", tj. za "jedno przedsiębiorstwo", do celów udzielenia pomocy *de minimis*. Rozporządzenia Komisji w kwestii udzielania pomocy *de minimis* zawierają więc definicję "jednego przedsiębiorstwa", które kwalifikuje się do otrzymania maksymalnej kwoty pomocy *de minimis* za dany okres trzech lat podatkowych na podstawie danego rozporządzenia. Dotyczy to następujących rozporządzeń:

- [rozporządzenie Komisji \(UE\) nr 1407/2013](#) z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*³ (dalej tylko „rozporządzenie nr 1407/2013”), w brzmieniu rozporządzenia Komisji (UE) 2020/972, z limitem 200 000 EUR na odpowiedni okres trzech lat podatkowych;
- [rozporządzenie Komisji \(UE\) nr 1408/2013](#) z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze

¹ Wyrok w sprawie *Holandia versus Komisja*, C-382/99, Recueil 2002, s. I-5163.

² Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 w sprawie definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. L 124, 20.5.2003, s. 36).

³ Dz. Urz. L 352, 24. 12. 2013, s. 1.

rolnym⁴ (dalej tylko "rozporządzenie nr 1408/2013"), w brzmieniu rozporządzenia Komisji (UE) 2019/316, z limitem 20 000 EUR na odpowiedni okres trzech lat podatkowych;

- [rozporządzenie Komisji \(UE\) nr 717/2014](#) z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury⁵ (dalej tylko "rozporządzenie nr 717/2014"), w brzmieniu rozporządzenia Komisji (UE) 2020/2008, z limitem 30 000 EUR na odpowiedni okres trzech lat podatkowych.

Pojęcie „jednego przedsiębiorstwa” („przedsiębiorstwa powiązanego”) na potrzeby tych rozporządzeń obejmuje wszystkie podmioty, które mają między sobą przynajmniej jedno z następujących powiązań:

- a) jeden podmiot posiada ponad 50% praw głosu należących do akcjonariuszy lub wspólników w innym podmiocie;
- b) jeden podmiot ma prawo wyznaczyć lub odwołać ponad 50% członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego podmiotu;
- c) jeden podmiot ma prawo wywierać ponad 50% wpływ na inny podmiot, zgodnie z umową zawartą z tym podmiotem lub zgodnie z postanowieniami zawartymi w akcie założycielskim lub statucie danego podmiotu;
- d) jeden podmiot, który jest akcjonariuszem lub wspólnikiem w innym podmiocie, zgodnie z umową zawartą z innymi akcjonariuszami lub wspólnikami, posiada ponad 50% praw głosu, należących do akcjonariuszy lub wspólników danego podmiotu.

Podmioty, pozostające w jakimkolwiek ze stosunków, o których mowa powyżej w lit. a) - d), za pośrednictwem jednego podmiotu lub kilku innych podmiotów, również są uznawane za jedno przedsiębiorstwo.

W związku z powyższym konieczne jest, aby wnioskodawca ubiegając się o pomoc *de minimis* przedstawił informacje o przedsiębiorstwach powiązanych z nim według ww. stosunków.

3. Kiedy grupa podmiotów uważana jest za "jedno przedsiębiorstwo"?

Pojęcie "jedno przedsiębiorstwo" ("przedsiębiorstwo powiązane") odpowiada sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw, które tworzą **grupę przedsiębiorstw** poprzez **bezpośrednią lub pośrednią kontrolę większości praw głosu** w przedsiębiorstwie przez inne przedsiębiorstwo lub możliwość wywierania **decydującego wpływu** na inne przedsiębiorstwo. Typowym przykładem jest spółka córka będąca 100% własnością. Powiązanie przedsiębiorstw należy monitorować we wszystkich krajach (więcej szczegółów na stronie 8 pytanie nr 1).

Na wstępie należy jednak zaznaczyć, że **przedsiębiorstwa, które mają bezpośredni związek z tym samym organem władzy publicznej (tj. gminą, województwem itp.) i nie pozostają ze sobą w żadnym**

⁴ Dz. Urz. L 352, 24. 12. 2013, s. 1.

⁵ Dz. Urz. L 190, 28. 6. 2014, s. 45.

stosunku, nie są uznawane za "przedsiębiorstwa powiązane". Podobnie za "przedsiębiorstwa powiązane" nie jest uważane samo przedsiębiorstwo i organ publiczny, z którym przedsiębiorstwo jest powiązane.

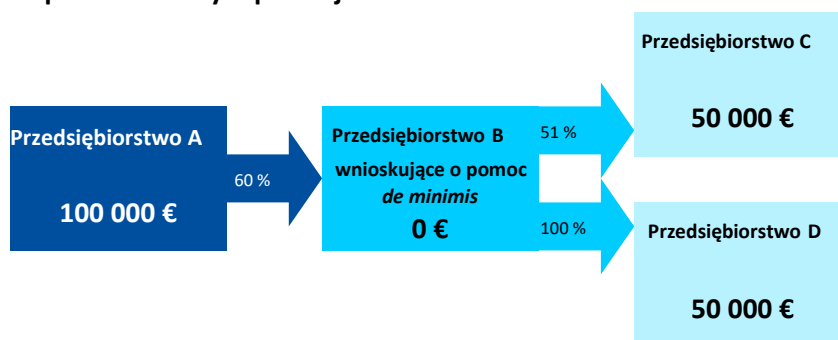
Kluczowe jest wyjaśnienie, czy beneficjent jest przedsiębiorstwem nieposiadającym bezpośrednich powiązań z organem władzy publicznej, czy też jest to beneficjent, który jest założony lub jest własnością organu publicznego.

3.1. Przedsiębiorstwa nieposiadające bezpośredniego związku z organem publicznym i ich wzajemne powiązania

Poniżej przedstawiono trzy przykłady grup przedsiębiorstw, które nie są powiązane z organem publicznym. W poszczególnych przykładach wyjaśniono, jakie przedsiębiorstwa są powiązane z wnioskodawcą (odbiorcą pomocy) i w jakiej wysokości może być ewentualnie wnioskodawcy udzielona pomoc *de minimis* (np. w oparciu o rozporządzenie nr 1407/2013).

1

Przedsiębiorstwo B (wnioskodawca ubiegający się o pomoc *de minimis*) posiada 51% udziałów przedsiębiorstwa C i 100% przedsiębiorstwa D. Ponadto przedsiębiorstwo A ma 60 % udziałów w przedsiębiorstwie B. Przedsiębiorstwa w okresie trzech lat podatkowych otrzymały pomoc *de minimis* zgodnie z przedstawionym poniżej schematem.

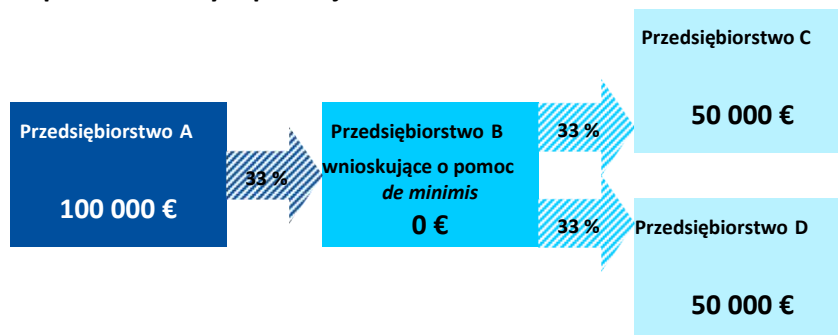
Ponieważ własność w każdym z powyższych przypadków wynosi ponad 50 %, przedsiębiorstwa A, B, C i D uważa się za powiązane i należy je traktować jako "jedno przedsiębiorstwo".

Jak wynika z powyższego schematu, to "jedno przedsiębiorstwo" otrzymało już łącznie 200 000 EUR w danym okresie trzech lat, a zatem przedsiębiorstwo B nie może otrzymać żadnej pomocy *de minimis*, mimo że samo w rzeczywistości nie otrzymało pomocy *de minimis* w danym okresie.

2

Przedsiębiorstwo B (wnioskodawca ubiegający się o pomoc *de minimis*) posiada 33% udziałów przedsiębiorstwa C i 33% przedsiębiorstwa D. Ponadto przedsiębiorstwo A ma 33 % udziałów w

przedsiębiorstwie B. Przedsiębiorstwa w okresie trzech lat podatkowych otrzymały pomoc *de minimis* zgodnie z przedstawionym poniżej schematem.

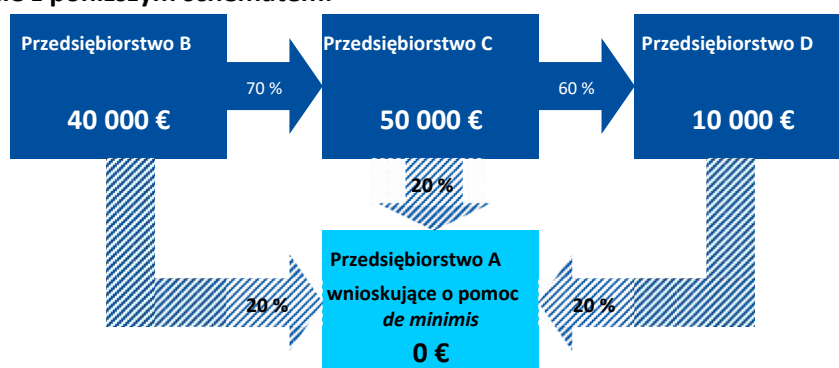

Ponieważ własność w każdym z powyższych przypadków wynosi poniżej 50 %, przedsiębiorstwa A, B, C i D nie są uważane za powiązane i nie należy ich traktować jako "jedno przedsiębiorstwo".

Przedsiębiorstwo B może zatem otrzymać pomoc *de minimis* w pełnej wysokości, ponieważ jest przedsiębiorstwem samodzielnym. Nie otrzymało też w danym okresie pomocy *de minimis*.

3

Przedsiębiorstwo A (wnioskodawca ubiegający się o pomoc *de minimis*) ma trzech inwestorów - przedsiębiorstwa B, C i D - z których każde posiada 20 % kapitału zakładowego lub praw głosu w przedsiębiorstwie A. Inwestorzy ci są wzajemnie powiązani i tworzą grupę "przedsiębiorstw powiązanych". Przedsiębiorstwo B ma 70% udziałów w przedsiębiorstwie C, a przedsiębiorstwo C ma 60% udziałów w przedsiębiorstwie D. Przedsiębiorstwa otrzymały w danym okresie pomoc *de minimis* zgodnie z poniższym schematem.

Chociaż na pierwszy rzut oka wydawałoby się, że przedsiębiorstwa B, C i D nie są powiązane z przedsiębiorstwem A, ponieważ każde z nich posiada jedynie 20 % udziałów w przedsiębiorstwie A, to jednak jest odwrotnie. Ponieważ przedsiębiorstwa B, C i D są ze sobą powiązane i razem posiadają 60 % udziałów w przedsiębiorstwie A, konieczne jest traktowanie przedsiębiorstw o takich powiązaniach jako "jedno przedsiębiorstwa".

Na podstawie powyższego, przedsiębiorstwo A może w danym okresie skorzystać tylko z pomocy w wysokości 100 000 EUR, ponieważ powiązane z nim przedsiębiorstwa B, C i D skorzystały już z pomocy w wysokości 100 000 EUR w danym okresie.

3.2. Przedsiębiorstwa posiadające bezpośredni związek z organem publicznym i ich wzajemne powiązania

W przypadku przedsiębiorstw, posiadających bezpośrednie powiązanie z organem publicznym (tj. gminą, województwem itp.), przepisy są mniej restrykcyjne. Przedsiębiorstwa, które mają bezpośredni związek z tym samym organem publicznym i nie mają żadnych wzajemnych powiązań, nie są uważane za "przedsiębiorstwa powiązane". To samo dotyczy powiązania między przedsiębiorstwem a organem publicznym, jeśli dane przedsiębiorstwo jest założone lub kontrolowane przez organ publiczny - nawet te podmioty nie będą uznawane za "przedsiębiorstwa powiązane".

Poniżej przedstawiono dwa przykłady grup przedsiębiorstw, które są powiązane z organem publicznym. W poszczególnych przykładach wyjaśniono, czy przedsiębiorstwa uznaje się za powiązane oraz w jakim zakresie dane przedsiębiorstwa, w tym organ publiczny, mogą otrzymać pomoc *de minimis* (np. na podstawie rozporządzenia nr 1407/2013).

4

Gmina ma dwie jednostki budżetowe (przedsiębiorstwo A, B) i jedną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (przedsiębiorstwo C). Podmioty te otrzymały w danym okresie pomoc *de minimis* zgodnie z poniższym schematem.

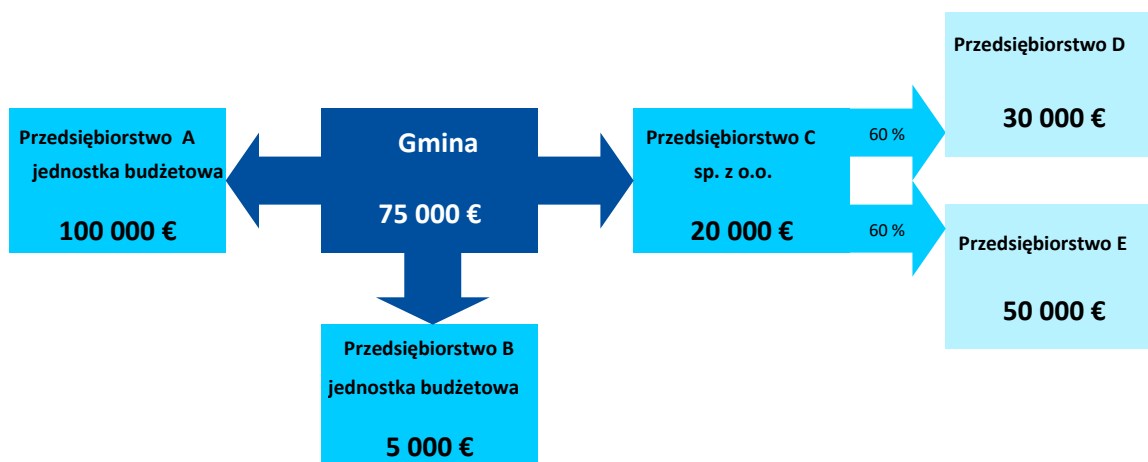

Jak wynika z powyższych danych, wszystkie trzy powyższe przedsiębiorstwa mają bezpośredni związek z tym samym organem publicznym - gminą. Przedsiębiorstwa A, B i C ani gmina, prowadząca działalność gospodarczą, nie są uważane za "przedsiębiorstwa powiązane".

Ponieważ podmioty w tej strukturze nie są "jednym przedsiębiorstwem", każdy z nich, w tym gmina, może otrzymać pomoc w wysokości do 200 000 EUR w danym okresie na podstawie rozporządzenia nr 1407/2013 (tj. przedsiębiorstwo A może jeszcze otrzymać 100 000 EUR, przedsiębiorstwo B 195 000 EUR, przedsiębiorstwo C 180 000 EUR a gmina 125 000 EUR).

5

Gmina jest właścicielem dwóch jednostek budżetowych (przedsiębiorstwo A, B) oraz jednej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (przedsiębiorstwo C), która jest właścicielem przedsiębiorstw D i E i posiada w każdym z nich po 60% udziałów. Podmioty te otrzymały w danym okresie pomoc *de minimis* zgodnie z poniższym schematem.

Z przykładu ponownie wynika, że przedsiębiorstwa A, B i C mają bezpośredni związek z tym samym organem publicznym - gminą. Z powyższego wynika więc, że przedsiębiorstwa A, B i C ani gmina nie są uważane za „przedsiębiorstwa powiązane”. Ponadto można zauważyć, że przedsiębiorstwa D i E uznaje się za „jedno przedsiębiorstwo” z przedsiębiorstwem C, ponieważ to ostatnie posiada ponad 50% udziałów w obu przedsiębiorstwach.

Ponieważ przedsiębiorstwa A, B i C nie są „jednym przedsiębiorstwem”, zgodnie z rozporządzeniem nr 1407/2013, przedsiębiorstwo A może otrzymać w danym okresie pomoc *de minimis* w wysokości 100 000 EUR, przedsiębiorstwo B 195 000 EUR, a gmina 125 000 EUR. Jednakże w przypadku przedsiębiorstwa C, do obliczenia pozostałego limitu pomocy *de minimis* należy doliczyć także kwotę pomocy *de minimis* otrzymaną przez przedsiębiorstwa D i E. Przedsiębiorstwo C (względnie przedsiębiorstwo D lub E) może w danym okresie skorzystać jeszcze z pomocy *de minimis* w wysokości 100 000 EUR.

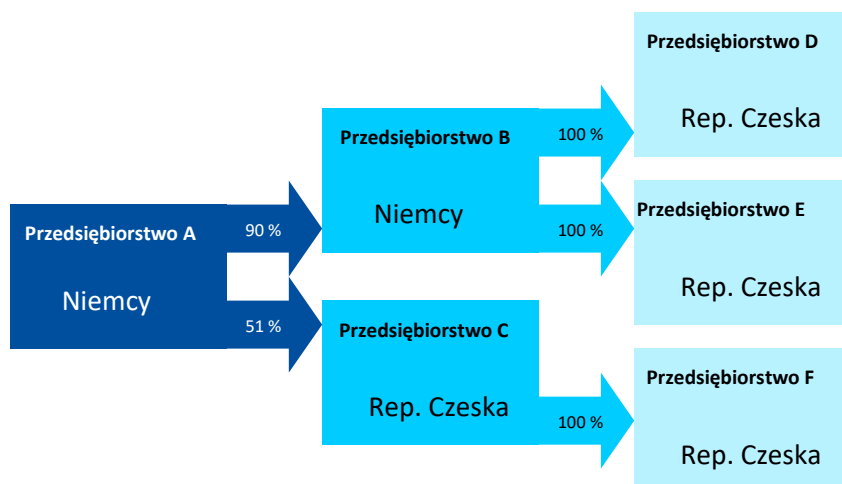
4. Najczęściej zadawane pytania dotyczące pojęcia „jednego przedsiębiorstwa”

1

Czy w ramach sumowania udzielonej pomocy de minimis dla „jednego przedsiębiorstwa” ujmuje się tylko przedsiębiorstwa zarejestrowane jako podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terytorium Republiki Czeskiej?

Nie. Powiązanie przedsiębiorstw należy ocenić w ramach wszystkich państw. Konieczne jest zatem uwzględnienie powiązań również poprzez spółki córki lub spółki matki mające siedzibę za granicą, zatem jedno przedsiębiorstwo może być powiązane poprzez podmioty krajowe, jak również podmioty z siedzibą w innych krajach UE, a również poprzez podmioty mające siedzibę poza UE.

Dla zobrazowania, w poniższym przykładzie przedstawiono hierarchiczną strukturę przedsiębiorstw. Spółka matka (przedsiębiorstwo A) ma siedzibę w Niemczech i posiada dwie spółki córki (przedsiębiorstwo B w Niemczech i przedsiębiorstwo C w Republice Czeskiej), przy czym posiada większość ich praw głosu. Za zgodą przedsiębiorstwa A w Czechach powstały przedsiębiorstwa D, E i F – przedsiębiorstwa D i E są w 100% własnością spółki B, a przedsiębiorstwo F jest w 100% własnością spółki C.

Górny limit np. w wysokości 200 000 EUR zgodnie z rozporządzeniem nr 1407/2013 ma zastosowanie do pomocy *de minimis*, którą od instytucji udzielających z jednego państwa członkowskiego może otrzymać jedno przedsiębiorstwo w okresie trzech lat. W powyższym przykładzie wszystkie wymienione przedsiębiorstwa tworzyłyby zatem "jedno przedsiębiorstwo".

Na obliczenie decydującego limitu pomocy *de minimis* udzielonego przez instytucje udzielające z Republiki Czeskiej „jednemu przedsiębiorstwu” nie ma wpływu wartość pomocy *de minimis* otrzymanej przez przedsiębiorstwa A, B, C, D, E i F od instytucji udzielającej z Niemiec. Jeżeli zatem instytucja udzielająca z Niemiec w danym okresie udzieli przedsiębiorstwu A pomoc *de minimis* w wysokości 200 000 EUR, nie może już przyznać dalszej pomocy *de minimis* żadnemu z przedsiębiorstw B, C, D, E lub F, ponieważ limit pomocy *de minimis*, jaki instytucja udzielająca z Niemiec może przyznać temu jednemu przedsiębiorstwu, został już wyczerpany. Jednakże instytucja udzielająca z Republiki Czeskiej może udzielić pomocy każdemu z przedsiębiorstw A, B, C, D, E i F do wysokości 200 000 EUR, ponieważ limit pomocy *de minimis* nie został jeszcze wyczerpany przez instytucję udzielającą z Republiki Czeskiej.

2

Jeżeli przedsiębiorstwo (wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie) działające np. w branży przetwórstwa jest powiązany z innym przedsiębiorstwem działającym w branży, w której zastosowano by niższy limit pomocy *de minimis* (np. w sektorze drogowego transportu towarowego), to czy w przypadku wnioskodawcy aplikującego o dofinansowanie, który sam nie prowadzi działalności w danej branży, można utrzymać wyższy limit pomocy *de minimis*, tj. 200 000 EUR?

Tak, jest to możliwe.

3

Czy za "przedsiębiorstwa powiązane" uważa się jedynie powiązanie osób prawnych? Czy podmioty (osoby prawne) kontrolowane przez tę samą osobę fizyczną mogą być również uznane za "podmioty powiązane"?

Zasady pomocy państwa, w tym rozporządzenie *de minimis*, mają zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorstw. Za przedsiębiorstwo uważa się każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, bez względu na status prawny podmiotu i sposób jego finansowania. Podmiotem tym może być osoba fizyczna i prawna, która musi jednak prowadzić działalność gospodarczą, tj. oferować towary lub usługi na określonym rynku. Odpowiedź na pytanie zależy więc od tego, czy dana osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą, a więc czy spełnia cechy przedsiębiorstwa czy też nie. Jeżeli tak jest, to podmioty kontrolowane przez tę osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą będą traktowane jako "jedno przedsiębiorstwo".

Jeżeli osoba fizyczna posiada jedynie udziały (nawet większościowe) lub akcje w pewnym podmiocie uprawniające ją do wykonywania jedynie praw związanych ze statusem akcjonariusza oraz ewentualnie do otrzymywania dywidend, będących jedynie efektem posiadania praw własności, to co do zasady nie jest to wykonywanie działalności gospodarczej, a zatem podmioty te nie są uznawane za "przedsiębiorstwa powiązane".

Jeżeli jednak osoba fizyczna posiada większość udziałów lub akcji w danym podmiocie i jednocześnie kontroluje ten podmiot poprzez bezpośrednie lub pośrednie ingerowanie w jego zarządzanie, mamy do czynienia z prowadzeniem działalności gospodarczej⁶, a zatem podmioty te należy uznać za "przedsiębiorstwa powiązane".

4

Czy przedsiębiorstwa, z których każde działa w innym sektorze na podstawie innego rozporządzenia dot. de minimis, uważa się za "jedno przedsiębiorstwo"?

Na to, czy określone przedsiębiorstwa są uważane za "jedno przedsiębiorstwo" lub nie, nie ma wpływu sektor, w którym działają. "Jedno przedsiębiorstwo" może zatem obejmować przedsiębiorstwa działające w różnych sektorach, a pomoc *de minimis* może być przyznana "jednemu przedsiębiorstwu" do wysokości obowiązującego limitu dla danego sektora (maksymalnie do 200 tys. EUR dla całego "jednego przedsiębiorstwa"), w którym działają poszczególne przedsiębiorstwa powiązane.

6 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 stycznia 2006 r., Cassa di Risparmio di Firenze SpA i inni, sprawy połączone C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, pkt 112.